

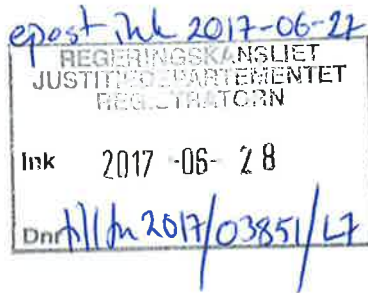
HANDLÄGGARE/ENHET
Enheten för välfärd utbildning
och arbetsmarknad
Mattias Schulstad

DATUM
2017-06-20

DIARIENUMMER
20170183

ERT DATUM
2017-07-28

ER REFERENS
Ju2017/03851/L7

Justitiedepartementet
Enheten för Migrationsrätt
Att: Inger Högberg
103 33 STOCKHOLM

LOs yttrande av departementspromemorian 2017:16 ”Arbetsplatsinspektioner och höjd särskild avgift”

- LO ställer sig positiv till förslaget att införa en ny bestämmelse i utlänningslagen som möjliggör för Polismyndigheten att genomföra oannonserade arbetsplatsinspektioner hos arbetsgivaren för att kontrollera att de inte har anställda som saknar rätt att vistas i Sverige eller som har rätt att vistas här men saknar föreskrivet arbetstillstånd.
- LO tillstyrker förslaget att den särskilda avgiften för en fysisk eller juridisk person som har en anställd som saknar rätt att vistas i Sverige eller som har rätt att vistas här men saknar föreskrivet arbetstillstånd ska vara ett prisbasbelopp. Om överträdelsen har pågått under en längre tid än tre månader ska avgiften för varje migrantarbetare istället vara två prisbasbelopp.
- LO saknar en konsekvensanalys gällande de migrantarbetare som påträffas vid inspektionerna. Det finns en överhängande risk att en del av dem utnyttjats av kriminella nätverk och utsatts för grova brott som människohandel.
- LO efterlyser en mer detaljerad handlingsplan för de föreslagna inspektionerna. Hur de ska gå till och hur Polismyndigheten ska säkerställa att samtliga anställda på den arbetsplatsen där inspektionen sker behandlas lika. I och med att förslaget syftar till att finna oseriösa arbetsgivare behöver denna process tydliggöras.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA WWW.LO.SE
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

Inledning

Enligt sanktionsdirektivet¹ ska medlemsstaterna inom den Europeiska Unionen (EU) säkerställa att effektiva och lämpliga inspektioner genomförs på medlemsstatens territorium för att kontrollera arbetsgivares anställningar av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaten.

Polismyndigheten har tidigare meddelat att det krävs ytterligare författningsstöd för att kunna genomföra dessa föreskrivna inspektioner. Med detta förslag kommer Polismyndigheten få befogenheter att genomföra slumpmässiga arbetsplatsinspektioner och Sverige kommer då uppfylla dessa krav i sanktionsdirektivet.

Syftet med arbetsplatsinspektioner är enligt direktivet att motverka anställning av migranter som saknar föreskrivna tillstånd. Personer som vistas i Sverige olagligt eller arbetar utan tillstånd riskerar att utnyttjas av oseriösa arbetsgivare.

Ett exempel på detta är att arbetsgivare anställer personer, med vetskap om att dessa vistas olagligt i Sverige, till låga löner och med mycket dåliga arbetsförhållanden. Detta leder till att många anställda utan arbetstillstånd riskerar att hamna i situationer där de inte kan hävda sina rättigheter gentemot arbetsgivaren. De kan inte heller ange arbetsgivaren till myndigheterna i och med att de då riskerar att utvisas ur landet.

Dessa ofta skrupellösa arbetsgivare utnyttjar inte bara dessa migrantarbetare genom att ge dem sämre arbetsvillkor utan använder dem även för att kunna erbjuda lägre priser än sina konkurrenter. Något som leder till en osund konkurrens på arbetsmarknaden.

Arbetsplatsinspektioner och arbetsgivarna

LO välkomnar förslaget att införa en ny bestämmelse i utlänningslagen som möjliggör för Polismyndigheten att genomföra inspektioner på arbetsplatser, och i andra lokaler där näringsverksamhet bedrivs, för att kontrollera att arbetsgivaren inte har anställda som saknar rätt att vistas i Sverige eller som har rätt att vistas här men saknar föreskrivet arbetstillstånd.

De föreslagna arbetsplatsinspektionerna bör försvåra arbetsgivares utnyttjande av migrantarbetare i och med att risken att bli påkommen och straffad ökar. Polismyndigheten bör därför ges de befogenheter som krävs för att utföra de föreslagna inspektionerna.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/52/EG av den 18 juni 2009 om minimistandarder för sanktioner och åtgärder mot arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt.

LO anser att det är en klok åtgärd att samtidigt föreslå en höjning av den särskilda avgiften för en arbetsgivare som har en migrantarbetare som saknar rätt att vistas i Sverige eller som har rätt att vistas här men saknar föreskrivet arbetstillstånd.

En höjd avgift sänder även en tydlig signal till alla de arbetsgivare som idag inte anmäler att de har migrantarbetare från tredje land anställda. Den nuvarande lagstiftningen föreskriver att arbetsgivare är skyldiga att underrätta skatteverket när de anställer en tredjelandsmedborgare. Men statistik visar att skatteverket mottar för få anmälningar idag.

Det är positivt att Polismyndigheten får bättre verktyg att beivra – samt att påföljderna skärps för denna form av brott. Många migrantarbetare är i riskgruppen för att exploateras och ett okänt antal faller offer för modernt slaveri. Fenomen är utforskat i Sverige, men det betyder inte att det inte förekommer och kan antas vara ett växande problem.

Oseriösa arbetsgivare löper idag mycket liten risk att bli påkomna när de utnyttjar migrantarbetare samtidigt som de får en konkurrensfördel i relation till andra arbetsgivare. Förslaget är ett steg i arbetet för att skapa ordning och reda arbetsmarknaden. Skärpningen tydliggör även att samhällets inte accepterar att arbetsgivare utnyttjar migrantarbeters utsatta situation.

LO tillstyrker därför förslaget att arbetsgivaren ska vara skyldig att lämna tillträde för inspektioner på de ställen där deras verksamhet bedrivs samt tillhandahålla de handlingar och övriga upplysningar som behövs för att Polismyndighetens ska kunna genomföra kontrollen. LO ställer sig även positiv till förslaget att en inspektion ska få genomföras utan att arbetsgivaren underrättas i förväg, något som idag inte är möjligt för Polismyndigheten.

LO tillstyrker förslaget att den särskilda avgiften för en fysisk eller juridisk person som har en utlänning anställd som saknar rätt att vistas i Sverige eller som har rätt att vistas här men saknar föreskrivet arbetstillstånd ska för varje utlänning vara ett prisbasbelopp. Om överträdelsen har pågått under en längre tid än tre månader ska avgiften för varje utlänning i stället vara två prisbasbelopp.

LO vill understryka att denna avgift inte friar arbetsgivaren från andra regelbrott eller lagbrott. Det kan till exempel handla om att den lön som migrantarbetaren mottagit har varit lägre än rådande kollektivavtal eller anställningskontrakt. Det kan även inkludera allvarliga brott som till exempel människohandel.

Arbetsplatsinspektioner och migrantarbetare

I promemorian skriver regeringen att förslaget kan innebära att fler utlänningar som saknar rätt att vistas i Sverige påträffas och att Polismyndighetens arbete med att verkställa avvisning- och utvisningsbeslut därmed underlättas. Även om de förslag som lämnas i promemorian riktar sig till arbetsgivare efterfrågar LO en konsekvensanalys av migrantarbetarnas ställning. Detta är även något som LO lyft i tidigare remissvar gällande sanktionsdirektivet.²

Vad kommer hända med de arbetstagare som påträffas vid inspektionerna hos de arbetsgivare som utnyttjar dem? Som förslaget är skrivet riskerar migrantarbetaren att inte kunna hävda sin rätt gentemot arbetsgivaren. Hur ska de hävda sin rätt till korrekt lön och andra villkor då det är mycket svårt att i en rättsprocess att hävda att en brottsling ska betala skadestånd till en annan brottsling?

Hur ska till exempel den utnyttjade arbetstagaren hävda sin rätt i Sverige enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/52/EG av den 18 juni 2009 om minimistandarder för sanktioner och åtgärder mot arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt? Det är LOs mening att alla arbetstagare har samma arbetsrättsliga villkor och att den arbetstagare som utnyttjats ska ha samma rätt som alla andra arbetstagare att hävda sin rätt gentemot sin arbetsgivare. Det borde även utredas hur utnyttjande migrantarbetare som fallit offer för olika typer av oseriösa och kriminella arbetsgivare kan anmäla dem till polisen utan att riskera rättslig påföljd. Om ett av syftena med förslaget är att skydda arbetstagare från oseriösa arbetsgivare bör även konsekvenserna för de anställda utredas mer.

LO anser att Polismyndigheten nogsamt måste planera hur denna form av inspektioner ska utföras för att inte riskera att anställda på den inspekterade arbetsplatsen behandlas olika. För att säkerställa en likabehandlingsprincip bör det tydliga framgå att samtliga individer på den arbetsplats, eller det arbetsställe där inspektionen genomförs, ska genomgå samma behandling.

² LOs remissvar SOU 2010:63, EU:s direktiv om sanktioner mot arbetsgivare (Ju2010/7476/EMA)

LO ställer sig även frågande till den snäva avgränsningen att de nya föreslagna inspektionerna endast får genomföras inom vissa verksamhetssektorer³.

Risken att exploateras finns inom en mängd sektorer och det bör vara en uppgift för Polismyndigheten att avgöra var denna typ av inspektioner skall genomföras. Genom denna avgränsning sänds en signal till andra sektorer att det i praktiken är helt utan risk att utnyttja utsatta människors situation.

Med vänlig hälsning,
Landsorganisationen i Sverige

Karl-Petter Thorwaldsson

Mattias Schulstad

³ De verksamheter som föreslås bli föremål för inspektioner ska vara definierad som en risksektor i enlighet med artikel 14 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/52/EG av den 18 juni 2009 om minimistandarder för sanktioner och åtgärder mot arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt inom EU. Det är polismyndigheten i Sverige som identifierar risksektorerna. De risksektorer som Polismyndigheten identifierat är hotell- och restaurangverksamhet, handel (inklusive reparation av motorfordon och motorcyklar) och annan serviceverksamhet. Exempel på annan serviceverksamhet kan t.ex. vara frisör- och skönhetssalonger. Dessa verksamhetssektorer motsvarar de sektorer där Skatteverket utför kontrollbesök för tillsyn av kassaregister och personalliggare

